

Europaudvalget, MPU, Udv. vedr. Grønlandske og Færøske Forhold EU-konsulenten

Dato: 11. juni 2008

EU og forhandlinger om hvalfangst i den Internationale Hvalfangstkommission (IWC)

EU's miljøministre blev den 5. juni 2008 enige om en fælles holdning om beskyttelse af hvaler med henblik på forhandlingerne om hvalfangst i den Internationale Hvalfangstkommission (IWC). EU's fælles holdning er vedtaget på baggrund af et udspil fra Kommissionen og et ønske om at kunne udtale sig med én stemme i forhandlingerne. Formålet med beslutningen er at give mulighed for en koordineret EU-tilgang i forhold til dette års møde i IWC, der afholdes i Santiago de Chile den 23-27. juni 2008. Et af de centrale emner på mødet bliver moratoriet, der forbyder den kommercielle hvalfangst.

Den Internationale Hvalfangstkommission (IWC)

- IWC blev oprettet den 2. december 1946 og udviklede sig siden til det vigtigste forum, der regulerer hvalfangsten og beskytter hvaler
- IWC's mandat består i at skulle forvalte hvalfangst og samtidig beskytte bestandene
- IWC har 78 medlemslande, 20 EU medlemsstater er medlem af IWC
- I 1986 vedtog IWC indførelsen af et fem-årigt moratorium, der forbyder al kommerciel hvalfangst. Moratoriet er løbende blevet forlænget.
- IWC er stærkt splittet mellem "anti-hvalfangst" lande, der ønsker, at forbuddet skal opretholdes og "pro-fangst" lande der ønsker en ophævelse af moratoriet, herunder Japan, Island og Norge.

Det største stridspunkt i de internationale forhandlinger om hvalfangst i IWC omhandler spørgsmålet om at bevare eller ophæve moratoriet. Moratoriet blev indført i 1986 som et midlertidigt fangst-forbud mod kommerciel hvalfangst. På nuværende tidspunkt er der et ønske fra visse lande om at åbne for fornyet fangst.

En fælles EU holdning i forhandlinger i IWC

Spørgsmålet om ophævelse af IWC's moratorium mod kommerciel hvalfangst har flere gange været diskuteret mellem EU medlemsstater.

Det er bl.a. sket i forbindelse med et udspil, som Kommissionen fremlagde den 31. januar 2007. Kommissionen ytrede her ønske om at få fastlagt en fælles EU-holdning i IWC, som afspejler EU's egen hvalfangstpolitik¹ EU er dog selv ikke medlem af IWC konventionen, hvilket til gengæld 20 af EU's medlemsstater er.

Baggrunden for Kommissionens udspil er et ønske om at gøre EU's regler på området effektive. EU's lovgivning beskytter kun hvaler mod fangst i EU's farvande. Bl.a. beskytter EU's såkaldte habitatdirektiv alle hvalarter mod *forsætligt forstyrrelse, fangst eller drab i EU's farvandsområder*.

Men hvaler bevæger sig frit i de globale farvande, og dermed finder Kommissionen, at et forbud som udelukkende omfatter EU's farvande kun vil have en begrænset effekt. Der er behov for tilsvarende internationale regler, hvis EU's mål i habitatdirektivet skal gennemføres.

Ifølge Kommissionen betyder habitatdirektivet oven i købet, at en "genoptagelse af hvalfangst til kommercielle formål af bestande, der helt eller delvist optræder i fællesskabets farvande", ville være i strid med EU's regler.

EU er ikke imod oprindelige befolkningers hvalfangst til eget forbrug, som er tilladt i henhold til IWC-konventionen, forudsat fangsten sker inden for de fangstkvoter, der er fastsat på basis af videnskabelig rådgivning.

Vedtagelse af en fælles EU holdning

Det lykkedes som nævnt medlemsstaterne at opnå enighed om en fælles holdning til Kommissionens udspil den 5. juni 2008.

¹ KOM(2007)821

Ifølge denne fælles holdningen opfordrer EU IWC til at sikre effektive internationale lovregler for beskyttelse af hvaler ved bl.a. at opretholde moratoriet. Derudover ytres ønske om at forbyde nye former for hvalfangst samt videnskabelig hvalfangst. Endelig gives der støtte et forslag fra IWC om oprettelsen af hvalreservater og støtte oprindelige folks hvalfangst.

Den fælles holdning blev vedtaget i Rådet af et kvalificeret flertal af medlemsstater. Danmark støttede ikke forslaget på baggrund af erklæring nr. 25 til Maastricht. Erklæringen indeholder følgende bestemmelser:

ERKLÆRING om varetagelse af interesserne for de i artikel 227, stk. 3 og stk. 5, litra a) og b), i Traktaten om Oprettelse af Det Europæiske Fællesskab omhandlede oversøiske lande og territorier

Konferencen noterer sig, at der under ganske særlige omstændigheder kan opstå interessekonflikter mellem Unionen og de lande og territorier, der er omhandlet i artikel 227, stk. 3 og stk. 5, litra a) og b), i Traktaten om Oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, og er enig om, at Rådet skal søge at finde en løsning, der stemmer overens med Unionens holdning. Viser dette sig imidlertid umuligt, er Konferencen enig om, at den pågældende Medlemsstat i så fald kan handle isoleret til varetagelse af de pågældende oversøiske landes og territoriers interesser, uden at dette skader Fællesskabets interesser. Medlemsstaten underretter Rådet og Kommissionen om tilfælde, hvor der kan tænkes at opstå en sådan interessekonflikt, og i tilfælde af, at isoleret handling er uundgåelig, gør den det klart, at den handler med henblik på varetagelse af et oversøisk territoriums interesser.

Kilde: Traktaten om Den Europæiske Union

Erklæring 25 til Maastricht-traktaten tillader således medlemsstater at handle isoleret til varetagelse af "*oversøiske og territoriers interesser*" (herunder Grønland og Færøerne) i tilfælde af interesse konflikter.

Med venlig hilsen,

Pytrik Dieuwke Oosterhof (3632)